

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Pavla Molka (soudce zpravodaj) a soudců Petra Mikeše a Ondřeje Bartoše v právní věci žalobkyně: E. N., zast. JUDr. Richardem Polmou, advokátem se sídlem Křížkovy schody 67/2, Mladá Boleslav, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje, Odbor cizinecké policie**, se sídlem U Výstaviště 18, Přerov, proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 3. 2026, č. j. KRPM-166707-36/ČJ-2025-140022, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 28. 4. 2026, č. j. 72 A 4/2026-31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Richardu Polmovi, advokátovi se sídlem Křížkovy schody 67/2, Mladá Boleslav, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 5 070 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví zajistila stěžovatelku podle § 124b odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem vycestování. Dobu zajištění stanovila podle § 124b odst. 4 a § 125 odst. 1 téhož zákona na 90 dnů ode dne ukončení jejího zajištění Ministerstvem vnitra podle § 46a odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobkyni, státní příslušnici Ruské federace, dne 11. 12. 2025 kontrolovala hlídka žalované na urgentním příjmu Fakultní nemocnice Olomouc. Do nemocnice ji převezla zdravotnická záchranná služba poté, co se jí udělalo nevolno v obchodním centru. Žalobkyně u sebe neměla doklad totožnosti a žalované uvedla, že se jmenuje A. N., narodila

se dne X a je státní příslušnicí Ukrajiny. Žalované se nepodařilo k této identifikaci dohledat žádné údaje. Jelikož žalobkyně podle žalované odmítala spolupracovat a nekomunikovala, byla nejprve zajištěna podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Následným porovnáním otisků prstů žalovaná zjistila, že se jedná o žalobkyni, tedy osobu jiné totožnosti, jiného data narození a jiné státní příslušnosti, než jaké původně uvedla.

[3] Žalobkyně podle svých tvrzení přicestovala do České republiky v prosinci 2017 za dcerou. Již v roce 2018 jí však bylo uloženo správní vyhoštění. Na základě výjezdního příkazu ze dne 17. 4. 2018 sice z území členských států Evropské unie vycestovala, dne 13. 5. 2018 se však na území České republiky opět vrátila. Její tehdejší žádost o mezinárodní ochranu byla zamítnuta.

[4] Rozhodnutím ze dne 16. 6. 2023 žalovaná žalobkyni znovu uložila správní vyhoštění, stanovila dobu, po kterou jí nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v délce dvou let a určila lhůtu k vycestování 30 dnů od právní moci rozhodnutí. Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala odvolání, které Ředitelství služby cizinecké policie zamítlo rozhodnutím ze dne 29. 2. 2024.

[5] Žalobkyně byla nejprve zajištěna podle § 46a odst. 1 zákona o azylu. Dne 15. 12. 2025 požádala o mezinárodní ochranu. Žádost o mezinárodní ochranu byla zamítnuta a žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 8. 4. 2026, č. j. 40 Az 5/2026-23.

[6] Žalovaná poté rozhodnutím napadeným žalobou zajistila žalobkyni podle zákona o pobytu cizinců za účelem vycestování. Podle žalované existovalo nebezpečí, že žalobkyně zmaří nebo znemožní realizaci vycestování. Žalovaná vycházela zejména z toho, že žalobkyně nerespektovala pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění, pobývala v České republice bez platného cestovního dokladu a bez oprávnění k pobytu, při pobytové kontrole vystupovala pod falešnou identitou a odmítala spolupracovat. Žalovaná za účelovou označila také žádost o mezinárodní ochranu, kterou žalobkyně podala až po svém zajištění, přestože při dřívějších výsleších neuváděla, že by jí v zemi původu hrozilo nebezpečí nebo pronásledování. Dobu trvání zajištění stanovila žalovaná s ohledem na zajištění nového dokladu, komunikaci se zemí původu žalobkyně a zajištění převozu a policejní eskorty. Žalovaná dále dospěla k závěru, že v případě žalobkyně nelze účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování. Mírnější opatření by podle ní vzhledem k dosavadnímu jednání žalobkyně nebyla dostatečná. Žalovaná neshledala ani překážku trvalejší povahy, která by bránila vycestování žalobkyně. K rodinným poměrům uvedla, že žalobkyně má v České republice dceru, ta je však zletilá a má ukončené vysokoškolské studium. Namítala-li žalobkyně, že musí dceři občas přispívat na léky, žalovaná uvedla, že tak může činit i ze země původu. Žalovaná nezjistila ani jiné skutečnosti, které by z hlediska soukromého a rodinného života žalobkyně nasvědčovaly překážce vycestování.

[7] Žalobkyně následně v žalobě namítala, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné a nezákonné. Podle žalobkyně není její vycestování do Ruska reálně možné, neboť mezi Českou republikou a Ruskem neexistuje přímé letecké spojení, návraty do Ruska jsou výrazně omezeny a spolupráce se zastupitelskými úřady při vydávání náhradních cestovních dokladů je dlouhodobě problematická. Žalovaná podle žalobkyně tyto okolnosti dostatečně nevypořádala. Žalobkyně rovněž nesouhlasila se závěrem, že u ní existuje riziko útěku nebo

pokračování

maření vycestování. V České republice žije již osm let, vytvořila si zde sociální a životní vazby, má základní až středně pokročilou znalost českého jazyka a její dcera zde žije více než dvanáct let. Dcera podle žalobkyně pracuje, částečně studuje a snaží se vést samostatný život, trpí však zdravotními a psychickými obtížemi. Žalobkyně tvrdila, že dcera potřebuje její pravidelnou podporu a dohled, neboť odloučení od matky u ní vyvolává úzkost, dezorientaci a zhoršení zdravotního stavu, které v minulosti vedlo ke třem hospitalizacím. Žalovaná podle žalobkyně tyto skutečnosti posoudila pouze formálně s odkazem na zletilost dcery. Žalobkyně rovněž popírala, že by při pobytové kontrole úmyslně uvedla falešnou identitu nebo odmítala spolupracovat. Tvrdila, že se v té době nacházela ve vážném zdravotním stavu, údajně náhle ztratila zrak, pociťovala závratě a upadla. V důsledku tohoto stavu byla dezorientovaná a neschopná plně chápat situaci a reagovat na dotazy. Případné nesrovnalosti v komunikaci proto podle ní nebyly způsobeny snahou uvést žalovanou v omyl.

[8] Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) žalobu zamítl. Rozhodnutí žalované není nepřezkoumatelné, je z něj zřejmé, které skutečnosti považovala za podstatné, z čeho zjistila skutkový stav a jak jej právně posoudila. Žalobkyni byla již dříve pravomocně uložena povinnost vycestovat, a to rozhodnutím o správním vyhoštění z roku 2023. Žalobkyně o tomto rozhodnutí věděla, neboť proti němu podala odvolání. Přesto uloženou povinnost nerespektovala, nevycestovala a nesetřvala mimo území členských států Evropské unie po dobu, po kterou jí byl vstup zakázán.

[9] Krajský soud odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38, č. 3559/2017 Sb. NSS, podle něhož je v případě cizince, který již dříve nerespektoval rozhodnutí o správním vyhoštění, zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců zpravidla namístě. I v takovém případě je však třeba posoudit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení jeho povinností, dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností. V nyní projednávané věci krajský soud neshledal takové výjimečné okolnosti, pro které by i přes předchozí nerespektování vyhoštění postačovalo uložení zvláštního opatření za účelem vycestování.

[10] Podle krajského soudu žalovaná nevycházela pouze z toho, že žalobkyně v minulosti nevycestovala. Zohlednila rovněž, že žalobkyně pobývala v České republice bez platného cestovního dokladu a bez oprávnění k pobytu, při pobytové kontrole vystupovala pod falešnou identitou, odmítala spolupracovat, nedoložila snahu získat cestovní doklad a její žádost o mezinárodní ochranu se jevila jako účelová. Žalobkyně sama ve správním řízení uvedla, že věděla o povinnosti vycestovat, avšak neodjela kvůli dceři. Neprokázala však, že by s dcerou žila ve společné domácnosti nebo že by na ní byla dcera závislá.

[11] Krajský soud se ztotožnil také se závěrem žalované, že vycestování žalobkyně je potenciálně možné. Neshledal překážky vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Poukázal na to, že žalobkyně při podání vysvětlení uvedla, že jí v Rusku nic nehrozí, nemá tam problémy se státními orgány ani soukromými osobami a v případě návratu jí nehrozí vážné nebezpečí. Žádnou konkrétní překážku vycestování podle krajského soudu důvěryhodně netvrdila ani neprokázala, a to ani v žalobě.

[12] Argumentaci žalobkyně její integrací v České republice krajský soud nepřisvědčil. Uvedl, že žalobkyně zde pobývala dlouhodobě neoprávněně a neuvedla právně významný důvod, proč nerespektovala rozhodnutí o správním vyhoštění z roku 2018 ani rozhodnutí z

roku 2023. Podle krajského soudu její dosavadní pobytová historie, nedůvěryhodná tvrzení a porušování uložených povinností svědčí o tom, že zvláštní opatření za účelem vycestování by nebyla dostatečně účinná. Námitku týkající se údajné ztráty části finančních prostředků krajský soud neposuzoval, neboť nesměřovala proti rozhodnutí o zajištění.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[13] Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[14] Stěžovatelka namítá, že se krajský soud ani žalovaná dostatečně nezabývaly otázkou reálné možnosti vyhoštění do Ruska. Stěžovatelka po celou dobu řízení namítala, že návraty státních příslušníků Ruska jsou v současné době objektivně komplikované. Poukazovala zejména na omezenou dopravní dostupnost, absenci přímých leteckých spojení, komplikovanou komunikaci se zastupitelskými úřady Ruska a omezenou možnost vydávání náhradních cestovních dokladů.

[15] Žalovaná podle stěžovatelky tyto okolnosti konkrétně neproověřila a spokojila se pouze s obecným závěrem, že správní vyhoštění je realizovatelné. Tento závěr však podle stěžovatelky nebyl podložen konkrétními skutkovými zjištěními ani individuální úvahou vztahující se k její osobě. Krajský soud podle ní tuto nedostatečnou argumentaci převzal, aniž by přezkoumal, zda žalovaná unesla důkazní břemeno ohledně existence reálné možnosti jejího návratu do země původu. Není-li přitom správní vyhoštění v dohledné době reálně proveditelné, postrádá zajištění zákonný účel a stává se nepřiměřeným.

[16] V napadeném rozhodnutí podle stěžovatelky chybí konkrétní individualizovaná úvaha, proč by v jejím případě nepostačovalo některé z mírnějších zvláštních opatření za účelem vycestování. Žalovaná pouze obecně odkázala na riziko maření výkonu rozhodnutí, aniž by je opřela o konkrétní skutková zjištění. Ve spise nejsou skutečnosti nasvědčující tomu, že by se v minulosti skrývala, vyhýbala správním orgánům nebo jinak mařila výkon správního vyhoštění. Navíc minulé porušení povinností nemůže samo o sobě založit aktuální riziko útěku.

[17] Podle stěžovatelky krajský soud nedostatečně zohlednil také zásadu proporcionality zásahu do osobní svobody. Ačkoli se její osobní situací správní orgány zabývaly, učinily tak podle stěžovatelky převážně formálně, přestože upozorňovala na své obtíže spojené s pobytem v zařízení pro zajištění cizinců, na komplikované soužití s ostatními klienty zařízení, na přístup sociálních pracovníků i celkové podmínky pobytu v zařízení, což dokresluje intenzitu zásahu.

[18] Dále namítá nedostatečné vypořádání nemožnosti návratu do Ruska. Upozorňuje na to, že bezpečnostní situace v zemi je špatná, vůči emigrantům mají být podle médií přijímána restriktivní opatření a Česká republika byla nově Ruskem označena za nepřátelskou zemi. Krajský soud sice dovodil z blíže neidentifikovaných zdrojů, že neexistuje ustálená praxe návratů běžných osob z tzv. nepřátelských zemí, ovšem nezohlednil, že Rusko se navenek prezentuje odlišně, než jak ve skutečnosti zachází s vlastními občany.

pokračování

[19] Stěžovatelka uzavírá, že krajský soud pochybil, pokud schválil postup žalované, která podle ní nezjistila všechny rozhodné okolnosti svědčící v její prospěch a nedostatečně individualizovala své závěry. Napadený rozsudek je podle stěžovatelky nepřezkoumatelný a spočívá na nesprávném právním posouzení věci, skutková podstata, z níž žalovaná vycházela, navíc nemá oporu ve spisech, případně byla nesprávně vyhodnocena.

[20] Stěžovatelka proto navrhuje, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalované a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[21] Společně s kasační stížností požádala stěžovatelka o odkladný účinek a ustanovení zástupce.

[22] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na své vyjádření k žalobě a doplnila, že stěžovatelka je vysokoškolsky vzdělaná žena, která přicestovala na území České republiky dne 20. 12. 2017 na krátkodobé vízum a po skončení jeho platnosti nevycestovala. Po vydání prvního rozhodnutí o správním vyhoštění v dubnu 2018 sice území opustila, již v květnu 2018 se však v době zákazu vstupu vrátila. Po následném zajištění za účelem realizace vyhoštění požádala o mezinárodní ochranu, po negativním ukončení azylového řízení však opět nevycestovala. Ani druhé rozhodnutí o správním vyhoštění z června 2023 nerespektovala a nedoložila žádný konkrétní úkon směřující k získání platného cestovního pasu nebo oprávnění k pobytu. Žalovaná dále uvedla, že stěžovatelka po dobu pobytu na území neplnila ani další povinnosti cizince podle § 103 zákona o pobytu cizinců. S výjimkou řízení o správním vyhoštění a řízení o mezinárodní ochraně pobývala na území neoprávněně, bez platného cestovního dokladu, nebyla zdravotně pojištěna a nehlásila místo pobytu. O povolení k pobytu v České republice podle dostupných informačních zdrojů nežádala a mezinárodní ochrana jí nebyla udělena ani na základě poslední žádosti podané již v zařízení pro zajištění cizinců. K realizovatelnosti vycestování žalovaná uvedla, že samotné vycestování zajišťuje Ředitelství služby cizinecké policie, které jí telefonicky potvrdilo reálnost vyřízení náhradního cestovního dokladu Ruska i následné eskorty stěžovatelky do země původu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[23] Stěžovatelka vznáší proti napadenému rozsudku několik námitek. NSS je pro přehlednost shrnuje následovně:

- A. její návrat z nepřátelské země do Ruska by pro ni mohl znamenat bezpečnostní riziko;
- B. napadený rozsudek je podle stěžovatelky nepřezkoumatelný pro nedostatečné vypořádání žalobních námitek;
- C. žalovaná ani krajský soud podle ní dostatečně neposoudily reálnou proveditelnost jejího vycestování do Ruska;
- D. žalovaná podle stěžovatelky neodůvodnila, proč by k dosažení účelu vycestování nepostačovala zvláštní opatření namísto zajištění;
- E. krajský soud podle stěžovatelky dostatečně nezohlednil proporcionalitu zásahu do její osobní svobody.

[24] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[25] Co se týče přípustnosti jednotlivých kasačních námitek podle § 104 odst. 4 s. ř. s., z judikatury NSS plyne, že námitky nejsou přípustné, opírají-li se jen o jiné důvody, než ty uvedené v § 103 s. ř. s., nebo o důvody neuplatněné v řízení před krajským soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno. Stěžovatel je povinen v kasační stížnosti reagovat na argumentaci krajského soudu a *kvalifikovaným způsobem* zpochybňovat právě jeho závěry (viz usnesení NSS ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS).

[26] Tomu však stěžovatelka v části kasační stížnosti nedostála. Námitku, že její návrat do Ruska z tzv. nepřátelské země by pro ni mohl znamenat bezpečnostní riziko, v řízení před krajským soudem neuplatnila. V žalobě sice obecně namítala omezenou realizovatelnost návratů do Ruska, absenci přímého leteckého spojení, problematickou spolupráci se zastupitelskými úřady a obtíže při vydávání náhradních cestovních dokladů, netvrdila však, že by jí po návratu do Ruska hrozilo nebezpečí právě proto, že se vrací z České republiky jakožto Ruskem označené „nepřátelské země“, ani že by vůči osobám v obdobném postavení byla uplatňována konkrétní restriktivní opatření. Tuto argumentaci uplatnila až v kasační stížnosti, ačkoli jí nic nebránilo vznést ji již v řízení před krajským soudem.

[27] NSS nepřehlédl, že v řízení o zajištění cizince může být s ohledem na zásadu *non-refoulement* a požadavky unijního práva namísto přihlédnout i k okolnostem, které nebyly uplatněny již v řízení před krajským soudem. V bodě 44 rozsudku ze dne 31. 1. 2023, č. j. 5 Azs 96/2021-39, č. 4456/2023 Sb. NSS, dovodil NSS z judikatury Soudního dvora EU, že „i české správní soudy jsou povinny při přezkumu dodržení podmínek zákonnosti zajištění cizince, které vyplývají z unijního práva, tedy i ve věcech zajištění za účelem správního vyhoštění, na které dopadá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (návratová směrnice), **přiblížit z moci úřední k vadám a nezákonnostem rozhodnutí o zajištění, které soudy zjistí, případně které vyjdou v řízení najevo**, přestože nejsou součástí uplatněných žalobních bodů. Z toho rovněž vyplývá, že v řízení o kasační stížnosti zajištěného cizince proti rozsudku krajského (městského) soudu ve věci takového rozhodnutí o zajištění cizince se neuplatní obecné pravidlo, podle něhož jsou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné kasační námitky, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským (městským) soudem, byť tak učinit mohl. Ani přípustnost těchto námitek v řízení o kasační stížnosti ovšem bez dalšího nevede k závěru, že by stěžovatel v takovém případě mohl krajskému (městskému) soudu úspěšně vytýkat, že se těmito námitkami explicitně nezabýval.“ V nynějším případě však nejde o vadu či nezákonnost, které mohly být zjištěny soudem či vyplynout ze spisu, nýbrž o obecné tvrzení, že ČR je Ruskou federací vnímána jako nepřátelská země, které bylo poprvé uplatněno v kasační stížnosti, a to zcela obecně. Není žádný důvod, aby na takové obecné tvrzení dopadla judikatorně dovozená výjimka z nepřípustnosti námitek uplatněných poprvé až v řízení o kasační stížnosti. V tomto rozsahu je proto kasační stížnost podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustná.

[28] NSS dále posoudí přijatelnost zbývajících kasačních námitek.

[29] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele* (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud by tomu tak totiž

pokračování

nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. NSS přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[30] Krajský soud dle stěžovatelky nedostatečně odůvodnil svůj rozsudek, nevypořádal se s námitkami obsaženými v žalobě a pouze formalisticky odkazoval na závěry žalované. Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal krajský soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, či ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). NSS napadený rozsudek za nepřezkoumatelný nepovažuje. Krajský soud srozumitelně vyložil, proč považoval rozhodnutí žalované za přezkoumatelné, proč měl za splněné podmínky zajištění podle § 124b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, proč nepovažoval zvláštní opatření za účelem vycestování za dostatečná a proč neshledal přítomnost překážky vycestování stěžovatelky. To, že se stěžovatelka s jeho závěry neztotožňuje, nezakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[31] Otázkou reálné možnosti vycestování se již zabýval rozšířený senát v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, kde dovedl, že správní orgán je povinen zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona o pobytu cizinců možnými překážkami vyhoštění, vycestování nebo předání tehdy, jsou-li mu v době rozhodování známy nebo vyšly-li v řízení najevo. V takovém případě je musí předběžně posoudit a učinit si úsudek, zda je vyhoštění, vycestování nebo předání alespoň potenciálně možné. O zajištění naopak nelze rozhodnout tehdy, pokud zákonný účel omezení osobní svobody pravděpodobně nebude možné uskutečnit. Rozšířený senát následně v bodě 31 uzavřel, že *„pokud správní orgán po předběžném zhodnocení všech jemu známých skutečností, jež by mohly vylučovat správní vyhoštění, vycestování či předání cizince, dospěje k závěru, že správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince je i přes tyto skutečnosti alespoň potenciálně možné, je oprávněn rozhodnout o zajištění cizince.“*

[32] Krajský soud z těchto východisek nevybočil. Posoudil, zda v době rozhodování žalované existovala překážka vycestování stěžovatelky, a vysvětlil, proč vycestování do Ruska nepovažoval za předem vyloučené. Zohlednil přitom, že stěžovatelka netvrdila konkrétní individuální překážku návratu do země původu, poukazovala pouze na obecné okolnosti související s dopravní dostupností Ruska, absencí přímých letů, komplikovanou komunikací se zastupitelskými úřady a s mezinárodní situací. Při podání vysvětlení naopak uvedla, že jí v Rusku nic nehrozí, nemá tam problémy se státními orgány ani soukromými osobami a v případě návratu jí nehrozí vážné nebezpečí, navíc řízení o její žádosti o mezinárodní ochranu již bylo pravomocně skončeno neúspěšně. Žalovaná tedy postupovala v souladu s bodem 25 výše citovaného usnesení rozšířeného senátu NSS, že *„smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci*

případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR.“ Kasační argumentace stěžovatelky proto nepředkládá novou právní otázku přesahující její vlastní zájmy, nýbrž pouze obecně polemizuje s aplikací ustálených judikатурních závěrů na skutkové okolnosti její věci.

[33] Otázkou podmínek, za jejichž splnění lze namísto zajištění použít zvláštní opatření, se již také zabýval rozšířený senát, a to v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38, č. 3559/2017 Sb. NSS, které správně použil i krajský soud. Zejména v bodech 25 a 29 usnesení rozšířený senát NSS dovodil, že zajištění cizince nesmí být automatismem a správní orgán musí vždy zvážit možnost použití zvláštních opatření. To však neznamená, že by policie musela zvláštní opatření nejprve uložit a teprve po jejich neúspěchu přistoupit k zajištění. Zvláštní opatření lze použít jen tehdy, lze-li předpokládat, že cizinec bude schopen plnit z nich plynoucí povinnosti a že jejich uložením nebude ohrožen výkon správního vyhoštění či vycestování. Při této úvaze je třeba hodnotit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností.

[34] Tyto závěry jsou použitelné i při zajištění podle § 124b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. NSS to výslovně uvedl v bodech 17 až 20 usnesení ze dne 12. 2. 2026, č. j. 5 Azs 224/2025-29. V případě cizince, který nevycestoval ani po uplynutí lhůty k dobrovolnému opuštění území, již existují konkrétní poznatky o tom, jak se postavil ke své povinnosti území opustit. Volba zajištění proto v takových případech zpravidla přichází v úvahu, nebrání-li tomu výjimečné individuální okolnosti.

[35] Krajský soud se od těchto východisek neodchýlil. Nevycházel pouze z obecného rizika maření vycestování, ale z konkrétní pobytové historie stěžovatelky. Přihlédl k tomu, že již v roce 2018 porušila zákaz vstupu, následně nerespektovala ani rozhodnutí o správním vyhoštění z roku 2023, dlouhodobě pobývala na území bez oprávnění a bez platného cestovního dokladu, nedoložila kroky směřující k jeho získání a při pobytové kontrole vystupovala pod jinou identitou. Závěr o nedostatečnosti zvláštních opatření tedy nebyl založen na pouhém obecném odkazu na riziko maření vycestování.

[36] Stěžovatelka sice namítá, že se neskrývala ani se nevyhýbala správním orgánům, ale nevyvrací závěry žalované. Z ustálené judikatury NSS plyne, že posouzení možnosti zvláštních opatření nezávisí pouze na subjektivním postoji cizince, zda je ochoten se jim podrobit, ale na objektivním hodnocení jeho celkové situace správním orgánem. V bodě 12 rozsudku ze dne 13. 3. 2020, č. j. 7 Azs 21/2020-18, NSS řekl, že *„uložení mírnějšího opatření je tedy vázáno na předpoklad, že cizinec bude schopen plnit povinnosti z toho plynoucí, a zároveň neexistuje důvodná obava, že by byl uložením zvláštního opatření ohrožen výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Nesplnění jednoho nebo druhého předpokladu je zcela samostatným důvodem pro závěr, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování ve smyslu § 123b zákona o pobytu cizinců.“*

[37] Již zmiňované usnesení rozšířeného senátu č. j. 5 Azs 20/2016-38 v bodě 41 říká, že *„je povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince).“* Následná polemika

pokračování

stěžovatelky o tom, že chce dále spolupracovat a nijak nemařila vycestování, není přijatelnou námitkou.

[38] Ze stejných důvodů nezakládá přijatelnost ani námitka nedostatečného zohlednění proporcionality zásahu do osobní svobody. Krajský soud nepominul osobní situaci stěžovatelky, zabýval se jejími rodinnými vazbami, tvrzenou závislostí dcery na její pomoci i délkou jejího pobytu v České republice. Stěžovatelka v kasační stížnosti pouze nesouhlasí s tím, jak krajský soud tyto okolnosti vyhodnotil v poměru k jejímu dosavadnímu pobytovému jednání.

[39] Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti nově poukazuje na obtíže spojené s pobytem v zařízení pro zajištění cizinců, komplikované soužití s ostatními klienty zařízení, přístup sociálních pracovníků a celkové podmínky pobytu v zařízení, jde o argumentaci, kterou v žalobě v této podobě neuplatnila, ačkoli jí v tom nic nebránilo. V tomto rozsahu je proto kasační stížnost podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelná. Nad rámec toho NSS dodává, že tato tvrzení míří především k podmínkám výkonu zajištění, nikoli k otázce, zda byly v době vydání rozhodnutí žalované splněny zákonné podmínky zajištění.

[40] Lze proto uzavřít, že ve věci stěžovatelky nedošlo k naplnění žádné z výše uvedených podmínek přijatelnosti, a NSS proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

[41] NSS nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože ve věci rozhodl přednostně, bezodkladně poté, co byly splněny podmínky řízení.

IV. Závěr a náklady řízení

[42] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[43] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto se jí náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[44] Odměna zástupci stěžovatelky JUDr. Richardu Polmovi, advokátovi, který byl stěžovatelce k její žádosti ustanoven usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2026, č. j. 8 Azs 63/2026–48, a jehož náklady tak nese stát, byla stanovena za jeden úkon právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení (včetně první porady se stěžovatelkou), podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“). Za tento úkon náleží zástupci stěžovatelky odměna ve výši 4 620 Kč podle § 7 a § 9 odst. 5 advokátního tarifu. Dále zástupci stěžovatelky náleží náhrada hotových výdajů (režijní paušál ve výši 450 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy zástupci stěžovatelky náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 5 070 Kč. Tuto částku mu Nejvyšší správní soud vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 29. června 2026

Pavel Molek
předseda senátu